

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA, ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția :
Strada Academiei No. 6.
Administrația :
Parcul Ștefan cel Mare No. 8

Apare
la 1 și la 15 a fiecărei luni

Abonament :
Exemplarul 5 Lei
Pe un an 200 Lei

PARTEA NEOFICIALĂ

* * *

Sub stăpânirea presei.

Este neîndoios, că mijlocul cel mai puternic în educația mulțimii și în conducerea masselor este presa. Gustave Le Bon a spus că, pe lângă cinematograful, presa este cel mai sigur purtător al microbilor contagiunii mintale. Faptele descrise în cele mai mici amănunte se imprimă în mintea cititorilor și stărnesc dorința de a le imita.

Contagiunea mintală ce o produce presa este hotărâtă de intențiunea celui care a fixat de mai nainte înșiruirea literelor în cuvinte ce se înlănțuiesc formând frazele, cari varsă în sufletele microbilor contagiunii. Dacă acesta varsă în mașinile rotative microbilor descompunerii sufleteste, atunci urmează epidemia îngrozitoare a sufletelor, rezultanta asfixierii mintale cu miasmele distrugerii vieții sufleteste. Gazele asfixiante distrug viața organică, ideile — microbilor răspândiți prin presă — distrug, în rândul întâiu, viața sufletească. Ca și gazele asfixiante ideile fîșnite dintr'un creier învâscut în spoiala imoralității sunt la fel distrugătoare și o grozavă amenințare a vieții omenești.

Dar, spre deosebire de gaze cari produc moartea fizică în mod necesar, presa, aceasta putere formidabilă a stăpânirii masselor, poate face ca misterioasele rotative să împrăștie și germeii unei vieți suculente producând, în locul întunericului rece și umed din suflete, lumina și căldura creatoare de energii.

Așa poate să fie presa blăstăm sau binecuvântare în rândurile unui popor, după cum este stăpânită de slujitorii întunericului sau de slujitorii luminii. În urmărire, ucenicii lui Cristos — lumina cea adevărată — nu pot fi nepăsători în fața unui atare adevăr, mărginindu-se la mijloacele obicinuite de răspândire a luminii, care este cuvântul lui Dumnezeu pentru mântuirea sufletelor. Sunt bune, folositoare și indispensabile predicile, misiunile și nu ne putem lipsi de școli, dar fără presă creștină, fără organ

de publicitate, care să cuprindă sub stăpânirea sa toate sufletele, ne asemănăm unor pescari, cari plutind în niște bărci ar încerca să lupte împotriva dreadnoughturilor unui dușman bine echipat. Pentru aceea spunea Papa Piu X., că înzădar clădim biserică, înzădar facem misiuni și înzădar înființăm școli, dacă neglijăm presa.

Fiind acum vorba de înființarea „Asociației Generale a Românilor Uniți” din întreaga provincie noastră metropolitană, credem că, nu greșim, dacă afirmăm că mijlocul cel mai potrivit pentru pregătirea terenului prielnic înființării acesteia și pentru popularizarea ei, este o gazetă pentru popor. Aceasta gazetă ar pregăti sufletele prin luminarea minților și formarea convingerilor; ar forma legătura necesară între conducătorii sufleteste și popor modelând și uniformizând modul de gândire și simțire al tuturor credincioșilor bisericii noastre. Deocamdată vorbesc numai de credincioșii dela țară. Nu doară că ni-ar lipsi o astfel de gazetă, căci o avem, este „Unirea Poporului” dela Blaj; dar vreau să spun, că pentru formarea convingerii și cimentarea legăturilor sufleteste dintre păstori și păstoriți, și pentru realizarea unității de gândire și simțire, indispensabile înfrîngării unei „Asociațiuni” ca și cea proiectată de credincioșii noștri, „Unirea Poporului” ar trebui răspândită în toate parohiile și filiile provinciei noastre metropolitane.

Aceasta excelentă gazetă pentru popor ar produce, apoi, unitatea aceea de gândire și simțire creștinească între credincioșii noștri dela țară, ar ușura pastorația la sate și ar asigura înființarea și trăinicia AGRU-lui.

Drept aceea credem că datoria fiecărui păstor sufletesc este să lucreze din toate puterile ca în fiecare parohie, — și după împrejurări, și în filii — să plaseze, deocamdată, cel puțin 10 abonamente

la „Unirea Poporului”. Prin aceasta — de o parte — se va pune bază cimentării legăturilor sufletești între toți fiii bisericii noastre, ușorând și munca pastorală; iar de altă parte, se va realiza strângerea într'un mănunchiu a tuturor credincioșilor noștri dela țară.

Credem, că ceea ce propunem nu este cu nepuință, pe lângă că este și o datorie pastorală.

Dr. N. Flueraș.

De ale noastre.

— Bilanț pastoral —

Statistica, ca știință, este recunoscută de mult ca un mijloc foarte potrivit pentru orientări și aplicări de principii. Statistica arată teoria în praxă, idealul în realitate. Cum au rodit în viața de toate zilele energiile cheltuite, arată datele reci, dar grăitoare ale statisticii. Ori cât de raționale s'ar afla principiile în teorie, viața practică cu multele și feluritele ei întorsături și situații neprevăzute și nebanuite, de multe ori prelinde modificarea, adesea chiar omiterea ori înlocuirea lor. Și aceste sunt cele mai de seamă învățăminte, cari ni le dă știința statisticii, care este știință în adevăratul înțeles al cuvântului, avându-și principiile proprii și învățămintele deosebit de prețioase. De aceea vedem că pe toate tărâmurile vieții se pune deosebit pond pe aceste dovezi ale realității, cari deschid cartea vieții practice, justifică principii, ori impun schimbarea sau felul de aplicare a lor. O îndoită însămnătate au datele statistice în cazul, când se chivernisește o comoară mai însămnată, ori când chivernisitorii sunt obligați la dare de seamă.

Or poate cineva să chivernisească o comoară mai prețioasă, poate cineva să fie obligat la dare de seamă mai înfricoșată, decât un preot, păstor sufleteș, căruia îi sunt încredințate suflete nemuritoare, mai prețioase decât toată bogăția lumii, și care va da seamă de chivernisirea sa nu în fața unui tribunal lumesc, care poate să croiască pedepse trecătoare, ci în fața Domnului vieții, stăpân peste răsplată ori pedeapsă vecinică? Iată de ce pentru un preot din pastorație datele statistice asupra situației religioase a credincioșilor săi — obligat să le prezinte Preav. Ordinariat în fiecare an în luna Ianuarie — trebuie să fie un prilej de profundă meditație și controlare a activității sale pastorale. Aceasta mai cu seamă dacă va socoti că, suprema grijă a fiecărui preot din pastorație trebuie să fie *progresul* în cele sufletești a turmei încredințate păstoririi sale. Pentru ajungerea acestui scop un păstor adevărat, conștient de chemarea sa, trebuie să folosească toate mijloacele cari i se impun, fie că le cunoaște acelea

din studiu teoretic, fie că le-a aflat din practica vieții de toate zilele. Un adevărat păstor sufleteș nu se poate mulțumi nici odată cu o anumită starea de lucruri, bine știind că, în viața sufletească celce nu înaintează, nu stă pe loc, ci merge îndărăt. „Cel drept să mai facă dreptate, cel sfânt să se mai sfințească” (Apoc. 22, 11). Omul cu adevărat flămând adună până și sfărâăturile de pe masă ca să-și stâmpere foamea. A se complăce în o anumită stare de lucruri, care pare a fi favorabilă, chiar dacă nu ar fi aceea fictivă, — precum este în cele mai multe cazuri, — este a rămânea pe jumătate drumul, este stârpirea avântului spre mai bine, moartea progresului și mormântul chemării preotești. Și este bine să știm totdeauna, că preotul este *chemat* la slujba sfântă în care este pus și fără aceasta chemare nu-și poate face datoriințele cum se cere. Este bine să ne dăm seama, că noi nu am îmbrățișat o carieră, care să ne asigure cele necesare pentru trai, ci suntem aleșii lui Hristos: „Nu voi m'ați ales pe mine, ci eu v'am ales pe voi” (Io. 15. 16) zice Domnul. Și nea-chemat pe unii poate prin glasul așteptărilor lumesti, ca pe urmă nă ne primenească sufletele în ploaia îmbelșugată a darurilor sale cerești (în viața seminarială și în viața intimă ce o duce un preot cu Hristos, viața cea adevărată); ori cine a fost condus de gând mai profan, decât Saul când a mers să caute asinele pierdute ale tatălui său? Și Domnul în acest drum îi pune pe cap coroană de rege?

Aceasta chemare sfântă trebuie să fie motorul adevărat al tuturor lucrărilor noastre, dacă vrem să împlinim datoriințele cari ni le impune slujba noastră. Și este mare deosebire a lucră pentru împlinirea datoriințelor profesionale, după cari așteptăm renumerațiunea materială convenită, și a lucră sub îndemnul chemării. În cazul dintâiu depunem muncă mai mult mehanică, în al doilea munca este întregire sufletească. În cazul dintâiu motorul muncii noastre este câștigul material, în al doilea necesitatea sufletească. De aceea pe un profesionist nu-l prea privește rezultatul muncii sale, până când pe preot rezultatul favorabil îl mângăie, îl însufletește, îl face mulțumit în conștiință, iar cel nefavorabil îl deprimă, îl amărește, îl doare, pentru că a aflat ori a pierdut ceva din sufletul său. Un preot nu poate să treacă nesimțitor pe lângă nici o întâmplare care privește viața sufletească a credincioșilor săi. Sufletul unui preot trebuie să fie ca un seismograf fin, care să reacționeze la toate evenimentele sufletești din parohia sa. În sufletul preotului trebuie să producă rezonanță orice schimbare de ordin spiritual, fie aceea spre mai bine ori spre mai rău.

A conște și a consimți în așa fel, cu sufletele credincioșilor nu poate, însă, numai acel preot, care mereu își ține trează chemarea sa preotească. Căci și ea poate să ajungă sămânță căzută între

spini, cari crescând o îneacă, și nu poate rodi. Nu ne gândim aci la grijile traiului, justificate în o anumită măsură, la cari cu atâta triumf se refugiază mulți când e vorba să se scuze. Căci sunt alții spini cari nu se pot scuza cu atâta ușurință. Paralel cu grija traiului, (bine înțeles lipsurile bine concepute și chibzuit împlinite) poate rodi foarte bine chemarea preoțească.

De aceasta dată în legătură cu bilanțul pastoral vreau să amintesc mijlocul cel mai potrivit de a ține trează conștiința preoțească și acesta este: examinarea cât de deasă a conștiinței pastorale, examinare impusă de Apostolul Pavel sf. Timoteiu „Nu-ți uita de darul, ce este intru tine” (1 Tim. 4, 14.) Cercarea mai deasă a conștiinței deschide însă orizonturi mai mici cu învățăminte mai apropiate, mai actuale, până când cu acest prilej ni se deschide orizont mai mare cu învățăminte mai multe. Celce urcă un munte, cu cât merge mai sus, cu atâta i se lărgeste orizontul. Ajuns în vârf, i se desface regiunea în toată frumuseța ei fermecătoare.

Oare nu ni le cere aceste date tocmai Domnul prin rostul organelor sale de supraveghiere, control și îndrumare, ca să ne trezească conștiința, să ne mustre, ori mângâie prin ele? „In multe rânduri și în multe chipuri a grăit Domnul de demult părinților prin proroci (Evr. 1, 1.)

Iată cum ne imbie aceasta muncă de birou prilej să stăm de vorbă cu noi înșine și să ne revizuiem conștiința pastorală.

Gheorghe Barna.

Ce ne trebuie.

La popoarele catolice din apus gruparea credincioșilor în asociațiuni este socotită ca și o condiție a succesului pastoral. Asociațiunile sunt unele dintre cele mai puternice mijloace pentru pastorația maselor. Căci pe lângă pastorația individuală, păstorul sufletesc nu poate să neglijeze pastorația maselor. Aceste două activități se întregesc ajutându-se împrumutat. Pastorația individuală este mai cu efect sprijinindu-se pe o intensivă activitate pastorală în conducerea și educarea mulțimii. Și aceasta conducere e cu puțință numai prin o organizare solidă, care se producă unitatea necesară, chezășia izbândeii.

Acest mijloc de pastorație modernă se impune prin înșăși împrejurările schimbate și tactica urmată de adversarii bisericii creștine din zilele noastre. Toată lumea este organizată formând corporațiuni infiripate pe baza diferitelor nevoi materiale sau spirituale: organizațiuni impuse de necesitatea apărării intereselor unor categorii de indivizi. Sunt, adecă,

organizațiuni cu caracter exclusiv economic, ca marile trusturi industriale și comerciale; organizațiuni economico-sociale, ca sindicatele diferitelor categorii de muncitori: manuali și intelectuali, unii ca să-și asigure existența materială față de capitalul hrăpăreț, alții pentru ca să formeze și să inoculeze în sufletele oamenilor o nouă concepție de viață și prin aceasta să reformeze întreagă organizația socială.

Toate aceste organizațiuni au de scop, mai mult sau mai puțin mărturisit, realizarea unor interese de ordin lumesc. Străduințele aceste nu numai că desconsideră, aproape cu desăvârșire, interesele sufletești ale indivizilor, interese cu mult superioare celor trupești, dar sunt direct îndreptate împotriva acelor ca și împotriva celor mai urgisiți dușmani, socotind toate aspirațiunile de aceasta natură ca și cel mai mare blăstăm ce s'ar fi deslănțuit vreodată asupra omenirii.

Biserica creștină, a cărei misiune este mântuirea sufletelor, își ține de datorie a lupta împotriva acestor distrugători de suflete și profanatori de idealuri, prin mijloace de aceeaș natură: arma armis opponenda. De aceea a organizat credincioșii săi în asociațiuni, cari formează tot atâtea cetățui de apărare și refugiu pentru sufletele primejduite de dușmanul nevăzut, care este spiritul anticreștinesc al veacului.

Biserica noastră unită cu Roma în trecut nu s'a împrejmuit cu astfel de citadele, deoarece dușmanul care se năpustise cu toată furia asupra fiilor ei, nu căută într'atâta desființarea lor ca și creștini, ci distrugerea lor ca neam, nu era setos după făclia credinții lor, ci după focul conștiinței lor naționale. Acesta dorea să-l stingă. În urmare și străduințele și puterea de conservare a bisericii a îngredid ființa națională a neamului apărându-o neatinsă, nutrindu-o cu credința și încălzindu-o cu focul sacru al nădejzii în marea izbândă a unității naționale de care ne-a invrednicit D-zeu.

Vremurile s'au schimbat. Locul celor cari aleșiau viața noastră etnică, l-au ocupat aceia cari aleșuiesc viața sufletului nostru. Și acestia sunt cei mai primejdioși, pentru că dacă ți-ai pierdut sufletul, ți-ai osândit și trupul. Așa ne învață marele Învățător și izbăvitor al sufletelor Isus Cristos, când zice: „Nu vă temeți de cei ce ucid trupul, iară sufletul nu-l pot ucide; ci vă temeți mai vărtos de cel ce poate să piarză și sufletul și trupul în gheena.” (Mat. 10, 28). Dar noi știm că dușmanii vieții naționale se înving prin *vraja conștiinței naționale absorbită de idealul național*; iar dușmanii vieții sufletești, a mântuirii veșnice se înving prin *vraja conștiinței religios-morale* atrasă și încălzită de focul sacru al Dumnezării.

Conștienți de primejdia care o pregătesc, între

nouile împrejurări, dușmanii acestia ai sufletului creștinesc prin uneltirile lor distrugătoare, și credincioșii bisericii noastre doresc să se împrejmuiască cu un zid de apărare care vrea să-l formeze proiectata „Asociațiune Generală a Românilor Uniți” din întreaga provincia noastră metropolitană de Alba-Lulia și Făgăraș.

Cercetând, însă, structura organizațiilor similare ale Bisericii catolice — barca sigură a mântuirii sufletelor cari plutesc pe marea acestei vieți frământată de valurile celui protivnic, — am căutat care ar fi secretul succesului formidabil al acelor. Și credem că nu suntem departe de adevăr, când afirmăm că, pe lângă religiositatea conștientă a credincioșilor, forța acelor organizațiuni se razimă pe împrejurarea, că acele nu se mărginesc numai la mijloacele predicatoriale orale — să le zicem așa, — nici măcar la cele cu caracter demonstrativ, cum ar fi adunările, conferențele, congresele șcl., ci ele se folosesc de un mijloc care face cu puțință aplicarea mai cu efect a tuturor celorlalte mijloace: se folosesc de presă. Sunt, adecă, astfel organizate că fiecare membru primește în schimbul cotizațiunii sale unele publicațiuni de propagandă ale Asociațiunii. Așa de ex. membrii cu o cotizațiune mai modestă primesc în schimb: un calendar și câteva broșuri apologetice de propagandă; cei cari plătesc o cotizațiune mai mare primesc, pe lângă aceste publicațiuni, și o revistă. Credem, dar, că și la noi numai așa se va putea organiza în mod trainic și cu efect simțitor o asociațiune ca și cea proiectată. Fie chiar și dacă s'ar fixa o cotizație mai mare, pentru că fiecare credincios plătește mai bucuros, să zicem: 100 lei, în loc de 50 cât se pre vede în proiect, știind că în schimb primește un călindar și alte câteva broșuri sau scrieri volante de propagandă; asemenea și intelectualii vor plăti mai cu atragere de inimă o cotizațiune mai mare decât a țaranilor, știind că primesc în schimb o revistă bine redactată și alte publicațiuni mai mici. Și prin aceasta s'ar ușora și ajută nespuse de mulți activitatea de propagandă a preoților, scutiți fiind de eventuale imputări că incasează cotizațiuni, fie acele cât de neînsemnate, fără ca să poată arăta în chip mai palpabil că aceste cotizațiuni nu se scufundă nicăiri, ci se folosesc pentru luminarea celor cari le plătesc. Ori cum, și de aceasta împrejurarea trebuie să ținem seamă.

Se va zice, poate, că cea mai mare greutate o constituie editarea unei reviste potrivite. Și aici avem modele. Revista va trebui să fie potrivită și pentru clerici și pentru laici și pentru familii. Ca să corespundă acestei cerințe va trebui să cuprindă pe lângă partea teologică și științifică (teologie, filozofie, istorie, sociologie șcl.) și o parte literară, care să poată fi citită cu folos și de către familiile intelectualilor noștri.

E constatat, că revistele de literatură, cari după războiu au răsărit ca ciupercile după ploaie, pe lângă că sunt scumpe, dar cele multe — onoare puținelor excepții — aduc o literatură care de loc nu este potrivită să nobiliteze sufletele vrăjindu-le un ideal de viață și să formeze gustul estetic al frumosului.

Prin o astfel de revistă s'ar putea mai bine propaga cultura religioasă răspândind cunoștințele teologice, științifice, sociologice șcl. în spiritul filozofiei creștine; iar familiilor creștine li-s'ar da o literatură neinficiată de miasmele putregaiului romanilor de bulevard. Avem, har Domnului, oameni, talente foarte apreciate în literatura română cari prin scrisul lor ar putea satisface toate aceste lipsuri. Grupați aceștia în jurul acestei reviste s'ar putea realiza unul dintre cele mai puternice mijloace de propagandă a culturii religioase și multe suflete ar fi scutite de a se cloroformiza prin publicațiunile îmbăcsite cu deșuchiate producțiuni de literatură de ocazie.

Astfel de revistă ne trebuie, care să fie revistă de știință și cultură religioasă și totodată: revistă literară pentru familiile creștine. Va trebui, însă, pusă aceasta pe o bază solidă. Incercări răzlețe, particulare, nu duc la rezultat, fiind sortite dela început să se sbată suferind de o anemie incurabilă, care sfârșește prin a dispărea fără să lase vr'o urmă, afară doar de triste desiluzii.

Dacă „Asociațiunea Generală a Românilor Uniți” va putea să pună la dispoziția membrilor săi aceste mijloace de propagandă religioasă, atunci va putea nădăjdui să pătrundă și să se răspândească și în cele mai de jos straturi ale poporului devenind chiagul care va fermenta întreg aluatul sufletelor dornice de o viață mai cinstită și de mântuirea vecinică.

Nif.

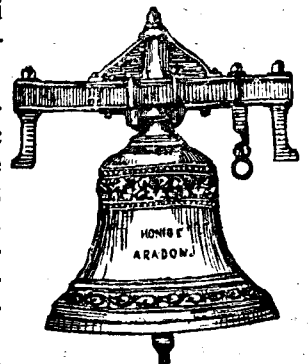
HÖNIG FRIDERIC ARAD

Cea mai veche și mai mare turnătorie de clopote din România.

Fondată la anul 1840.

La comandă fabrică clopote de orice mărime din cel mai curat bronz pentru clopote pelângă garanță mare și cu prefixarea precisă a tonurilor. Invenție proprie licențiată.

Rechizite și scaune de fer pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotit. — Condițiuni avantajoase de plată.

Codificarea dreptului canonic oriental.

Este știut că Biserica răsăritului după marea desbinare dela 1054 s'a fărâmițat într'o puzderie de biserici de sine stătătoare, independente: autocefale. Această autocefalie s'a manifestat mai ales în conducerea și organizarea internă a fiecărei biserici, neținând seamă de dezideratele unității bisericii, unitate fixată și recitată de fiecare dintre ele în simbolul de credință niceno-constantinopolitan.

Legi de valoare universală pentru întreaga Biserică răsăritului nu s'au mai făcut dela cele șapte sinoade ecumenice dela început. Nici s'au ținut alte sinoade ecumenice, deoarece nu s'a putut și nici că se poate, deși în ultimii ani s'au făcut mari sforțări în această direcție și se nădăjduiește încă în realizarea unui sinod ecumenic. Dintre dispozițiunile sinoadelor vechi particulare puține sunt cari prin uz să se fi ridicat la valoare universală. Cele mai multe au rămas obligatoare pentru bisericile provinciale pentru cari s'au adus. O procedură unitară în conducerea și organizațiunea Bisericii răsăritului nu s'a observat. Fiecare biserică autocefală se credea și se crede îndreptățită a se orienta după normele cari îi plac, râvnind fiecare să-și asigure o întâietate față de celelalte și așteptând ca acele să se conformeze întru toate modului ei de a vedea și a lucra. Bine înțeles, că pentru aceasta a putut istoria să înregistreze atâtea neînțelegeri și frecări între bisericile din răsărit, frecări și neînțelegeri cari și în zilele noastre ne oferă o priveliște atât de puțin edificatoare.

Așa stând lucrurile cu Biserica răsăritului, e ușor de înțeles pentru ce nu se poate înjghieba o organizație bazată pe rânduielile canonice unitare și de o valoare universală.

Multe din rânduielile canoanelor vechi — nu este aici vorba de dogme, ci de legi privitoare la organizația și disciplina bisericească — având referință la acele vremuri când s'au făcut, nu mai corespund cerințelor vremurilor noi schimbate. În învâlmășagul de canoane și dispozițiuni particulare, nefăcându-se nici o triere sau o adaptare la noile împrejurări, lumea a rămas neorientată, sau mai bine, s'a orientat fiecare așa cum credea de bine.

Unitatea Bisericii, însă, care este cea dintâiu dintre notele caracteristice ale Bisericii adevărate alui Cristos, — după învățătura Mântuitorului și mărturisirea Sf. Părinți — trebuie să se manifesteze atât în credință, cât și în guvernare și organizare. Să se conducă după aceleași norme principale universale obligatorii pentru toate bisericile particulare. Nu se eschide prin aceasta anume particularități după provincii și împrejurări, cari, însă, nu se împotrivesc rânduielilor canonice universale, ecumenice.

Biserica noastră unită cu Roma, deși în decretul conciliilor noastre provinciale s'au codificat multe din rânduielile canonice, amăsurat disciplinei răsăritene și împrejurărilor în cari trăim, totuși în multe chestiuni disciplinare este în aceeași neorientare ca și celelalte biserici răsăritene.

S. Congregațiune pentru Biserica răsăritului (S. Congregatio pro Ecclesia Orientali) din Roma, în fruntea căreia stă însuș Papa, a luat inițiativa codificării dreptului canonic al Bisericii orientale. Astfel putem nădăjdui, că și noi vom avea adunate, codificate și sancționate prin autoritatea supremă toate rânduielile canonice universale în vigoare ale Bisericii răsăritului, înțocmai pe cum își are codicele său Biserica apusului.

În acest scop amintita Congregațiune s'a și adresat tuturor episcopilor uniți îndermându-i ca — ținând seamă și de împrejurările locale — să afle modalitatea începerii și organizării acestei mari opere de codificare a dreptului canonic oriental. Fiecare episcop își va designa bărbajii cei mai destoinici și versați în canoane, cari să contribuie la această muncă, al cărei rezultat va însemna o nouă epocă spre înțrămare a întregii Biserici răsăritene.

— f —

Chiriarhii basarabeni și Pastorală S. Sinod.

Pentru liniștirea agitațiilor pornite cu o râvnă suspectă împotriva sărbătorii Paștilor în 1929 la 31 Martie și pentru lămurirea celor nedumiriți, S. Sinod al Bisericii ortodoxe române a adresat către cler și popor o pastorală, din care se desprinde faptul, că aceste agitații, cari „s'au pornit numai din unele părți ale Basarabiei, atigând și unele părți apropiate din Moldova, unde agenți străini au găsit oameni creduli pentru scopurile lor de propagandă antiromânească”, se datoresc „ignoranței” și „superstițiilor” „alimentate și agitate de dușmanii țării și ai neamului, și de cei ce, în mod conștient sau inconștient au intrat în slăjba auestor dușmani și străini”.

Constatând, apoi, că a cedă acestor agitații și tulburări ar însemna „a mâna apă la moară agitatorilor străini, încurajându-i în întreprinderile lor subversive; și în fine a îndreptăți pornirile ignoranților și ale celor ce înșeală credulitatea oamenilor nelămuriiți”, declară cu hotărâre, că în chestiunile mari ca și aceasta, nu se poate lua „după capriciile străinilor vrășmași nouă”; și nici poate cedă „influențelor venite dela agitatorii străini, sau dela alt soi de interesați”.

În sfârșit îndeamnă „pe toți fiii țării și ai Bisericii să sfătuiască și pe cei amăgiți a nu se lăsa căzuți în mrejele agitatorilor periculoși pentru țară și așezămintele ei”.

Aceasta carte pastorală a fost semnată de toți episcopii prezenți, în frunte cu Patriarhul. Totuși, în ședința de Vineri 8 Febr. a S. Sinod Metropolitul Gurie a făcut în numele său și al reprezentanților Basarabiei o declarație senzațională, în care S. Sinod este acuzat de fals. Se spune, adecă, în declarație, că la 24 Ianuarie, când s'a fixat definitiv data serbării Paștilor pe ziua de 31 Martie, Metropolitul Gurie, împreună cu episcopii Iustinian al Cetății Albe și Visarion al Hotinului au făcut opinie separată și au semnat cu aceasta mențiune și cu condiția, ca, în cartea pastorală să se amintească că se dă drept chiriariilor din Basarabia ca să îngăduie serbarea Paștilor pe ziua de 5 Maiu. Deoarece în pastorală dată nu se face nici o amintire despre aceasta, chiriarii Basarabiei au cetit următoarea declarație: „Declarăm: a) că aceasta carte pastorală, fără mențiunea specificată și cu învinuirile acestea injuste n'am iscălit-o. b) Că iscălitura nu este a noastră și nici nu ne-o însușim fiind consecvenți opiniei separate pe care am făcut-o și care singură e valabilă, reprezentând vederile noastre pentru liniștea și buna ordine în Basarabia”.

La intervenția Patriarhului s'a produs o înțelegere între chiriarii basarabeni și S. Sinod, așa că „Paștele va fi sărbătorit oficial la 31 Martie în toate țara. Acolo unde, însă, credincioșii vor cere să se îngăduie oficierea de servicii divine pentru prăznuirea Paștelor la data de 5 Mai, să nu se facă nici o împotrivire, nici din partea clerului, nici din partea autorităților”. Deci Metropolitul Gurie fiind mai tare decât întreg S. Sinod, în biserica ortodoxă română în 1929 se va sărbători Paștile de două ori.

După liniștirea acestei ieșiri atât de răsboinică a chiriariilor basarabeni, simptomele unei acute crize în care se sbate autoritatea sinodală, părinții S. Sinod — după cum cetim în „Curentul” — s'au mai ocupat și de unele remedii și au căzut de acord asupra luării de măsuri în contra . . . , să nu credeți a „agenților străini”, din Basarabia, de cari amintește cartea pastorală, nici în contra „ignoranței” sau a „superstițiilor”, ori doară a „călugărilor vagabonzi” cari agită spiritele, ci în contra propagandei . . . „catolice și francmazon”. Asta a cerut-o un părinte al S. Sinod și s'a și format o comisiune pentru reorganizarea S. Sinod în vederea acestui scop; pe când țaranul basarabean se jeluiește în „Cuvântul Moldovenesc” că: „Noi nu pricepem schimbarea calendarului și mai ales a Păscăliei. Dacă stilul și Paștile e bine să fie după nou, apoi, de ce nu vin în

sat oameni învățați și cinstiți ca să ne lămurească și să ne dovedească bunătatea stilului nou?”

De ce? Așteaptă omule! Mai întâiu să gate învățații cu catolicii și francmazonii și apoi, dacă o mai fi vreme, va veni rândul și jeluirii tale . . .

Cronicar.

RAPORT

despre reorganizarea Reun. Sf. Maria din Oradea și opera de caritate pe Crăciunul 1928.

Implinind Reuniunea 15 ani de activitate cu 285 membrii, în adunarea gen. ținută la 4 Iunie 1928, a hotărît reorganizarea Reuniunii și cu expirarea mandatului comitetului, — cu mandat pe 3 ani — se alege un comitet nou cu 60 membrii: 30 femei și 30 bărbați. Se constituie biroul de conducere și afară de preș. bis. Rvmlul Gh. Maior se aleg: 2 președinți și 2 vicepreședinți mireni. Dș. Lucreția Frențiu și Dr. Demetriu Kiss președinți; iar Dna. Maria Dr. Radu și Dș. Cornelia Erdeli vice-președinte. Secretar general: Dl. prof. Teodor Flore; casier: Dl. Ioan Bârsan.

Comitetul executiv în ședințele din 21, 22 și 26 Noemvrie 1928 a reconstituit secțiile:

I. Secția caritativă cu directoara Dș. Lucreția Frențiu; secretară Dș. Elena Tămaș și casieră: Dna. Laura Radu.

II. Secția paramentelor cu directoara: D-na Aloizia Maior și magazinera D-na Maria Gruescu.

III. Secția Apostolatului de-a aduna membrii noi cu Directoara Dș. Cornelia Erdeli și Părintele Vasilie Stan.

IV. Secția tineretului dela școlile superioare cu un director preot și un director mirean, cari se vor constitui mai târziu.

V. Secția meseriașilor industriali cu directorul Părintele Iuliu Muth și Iosif Bulbuța pantofar.

VI. Secția patronajului pentru servitoare cu directorul Părintele Demetriu Sajtoș și Dș. Lucreția Frențiu.

Iar Secția apologetică rămâne și pentru viitor sub conducerea de mai nainte.

După constituirea secțiilor, — s'a cetit regulamentul — redactat de Părintele Dr. Ludovic Tăutu despre normarea funcționării secțiilor și — după primirea regulamentului, — s'a decis tipărirea și distribuirea între toți membrii Reuniunii.

S'a statorit taxe noi: a) membrii fondatori Lei 1000, — b) membri pe viață Lei 500, — odată pentru todianna. Membrii ordinari activi cu taxe lunare în trei categorii: 1. 20 lei, 2. 10 lei, 3. 5 lei, — lăsându-se membrilor de-a se încadra în ori și care categorie.

S'a decis pentru fiecare secție ședințe săptămânale într-o zi comună; iar pentru comitetul executiv trimestral o ședință, la care vor avea a raporta toate secțiile.

Opera de Crăciun a făcut-o Secția caritativă, care în ședința din 3 Decembrie 1928 s'a constituit din nou — fixând ședințele de săptămână pe zi de de Luni. S'a repartizat coalele de contribuie între membrii; s'a cerut tas separat în biserici și s'a cerut concursul Doamnelor la confecționarea hainelor în atelierul Reuniunii. — Rezultatul colectelor s'a încheiat: I. Dș. Lucreția Frențiu 1920 Lei, Dna Colonel Șara 390 Lei, Dna Dr. Triff 1800 Lei, Dna Laura Radu 700 lei, Concert Ștefania 1000 Lei, Dna Elena Lupuț 1500 Lei, Dna Vida 1011 Lei, Dș. Emilia Pop 700 Lei, Dna Fodor 500 Lei, Dna Marta 300 Lei, Dl Flore 100 Lei, N. N. 140 Lei, — **Total: Lei 10,061.** — II. Coala protopopului Rvm. Gheorghe Maior: **Lei 42,100** în numărare și 3500 Kgr. lemne dela Primărie în valoare de Lei 4000. **Total: Lei 46,100.** În aceasta sumă a contribuit I. P. S. Sa Episcopul Valeriu cu Lei 5000; iar din ajutoriul votat prin consiliul municipal Oradea de Lei 20,000 pentru Reun. Sf. Maria pe 1928, s'a repartizat Lei 10,000 pentru săracii Crăciunului; iar 27.000 Lei fac contribuțiile Băncilor din Oradea, dintre cari conduce Cassa de păstrare civilă cu Lei 3000, Banca Națională cu 1000 Lei, Banca Agrară 1000 Lei, Banca de Scont 1000, Banca Ardeleana 1000, — Fuzionata 1000 Lei, iar celelalte bănci cu câte Lei 500. Membrii congregației Mariane, aceasta ceată de imitatori ai virtuților Preasfintei Fecioare, cu 1153 Lei. -- Din cassă carității s'a mai repartizat L. 4342 — totalul capitalului adunat este de **Lei 60.503.**

Din suma adunată în baza hotărârii din 17. Decembrie s'a repartizat între familiile credincioșilor, din ambele parohii — văduve și orfani, și avizați la ajutor urgent, pentru 85 familii prin secția de caritate Lei 20,730 în numărare, plus 4000 Lei în combustibil separat la 17 familii. Elevilor dela școalele primare: 33 părechi ghetă în valoare de Lei 11.550, 23 rânduri de haine pentru copii și 12 rochițe pentru fetițe, ciorapi în valoare de Lei 8100. — Ucenicilor industriali Lei 2000 și 100 b. cărți de rugăciune în valoare de 1790 Lei. Mon. Vasile Barbul parohul din Orașul-nou a mai repartizat Lei 9000, — iar Rvmul Gh. Maior între săracii din Olosig Lei 4020 din colecta carității, plus Lei 2970 din cassă generală a Mariane plus 3344 lei din Sf. Antonie. Deci afară din daniile Secției de Caritate de Lei 60.503 — oficiile parohiale au mai repartizat Lei 15.314, — deci totalul ajutorului acordat face **Lei 75.814** — Din acest capital la cassă caritativă mai stă la dispoziție Lei 6590, iar la oficiul parohial Olosig Lei 4923, — ce în mizeria groaznică a gerului mare se repartizează

între credincioșii cei mai avizați, — cari zilnic solicită ajutor.

Rugăciunile celor ajutoși să fie răsplătă pentru toți cari au grăbit cu daniile lor frumoase la alinarea mizeriei mare a credincioșilor ajutoși și pentru cari au ostenit în aceasta operă de caritate.

Cu blândul Isus să ne binecuvinteze Fecioara de sus!

protopop **Gheorghe Maior**
preș. bis, al Reuniunii sf. Maria.

C R O N I C I.

— **Seminar românesc la Roma.** Chestiunea Seminarului românesc la Roma este tranșată definitiv. Locul unde va fi situat Seminarul se va fixa luându-se în considerare și dorința Corului Episcopesc român unit. Va fi sau în Forul lui Traian sau Gianicolo, ori eventual biserica Sf. Gheorghe în Velabro. Numărul alumnilor, cari vor fi trimiși în acest Seminar din toate diecezele române unite, va fi de 40 înși.

— **Vaticanul și Quirinalul.** Presa europeană aduce comentarii amănunțite asupra acordului intervenit între Vatican și guvernul italian. Agenția Rador a dat ziarelor din țară o știre că Secretarul de Stat, Cardinalul Gasparri a comunicat membrilor Corpului diplomatic de pe lângă Vatican viitoarele acorduri ce se vor semnă între Vatican și guvernul italian pentru regularea raporturilor dintre Vatican și Italia. E vorba de așa numita „chestiune romană“ care își așteaptă soluționarea dela 1870. Acordul s'a semnat în 11 Februarie. Deși textul oficial nu se cunoaște încă, totuși se spune, că guvernul italian recunoaște statul papal reconstituit în felul următor: Vaticanul va avea un teritor care va cuprinde clădirile Vaticanului și gara St. Petru; pentru clădirile expropriate va primi o despăgubire de 2 miliarde lire; ministrii acreditați pe lângă Vatican se vor mută pe teritorul Vaticanului, în caz contrar nu se vor bucura de privilegiul exterritorialității; serviciul de ordine pe teritorul Vaticanului va fi reglementat de comun acord. — Insămănătatea chestiunii și soluționarea ei depășește cadrele unor obișnuite acorduri între două puteri lumești, deoarece interesează toate guvernele din lume.

— **Unificarea calendarului în Jugoslavia.** La sfârșitul lunii Ianuarie a. c. a avut loc o consfătuire a episcopilor catolici din Jugoslavia, cu care ocaziune înalții Prelați au fost primiți în audiență de regele Alexandru. După consfătuire episcopii au conferit și cu ministrul Cultelor fiind de față și Dr Milenkovici, prof. la facultatea teol. din Belgrad. S'a discutat unificarea calendarului Iulian și Gregorian. Se spune chiar, că guvernul jugoslav este firm ho-

tărit pentru unii carea sărbătorilor catolice și ortodoxe ca să se evite în viitor daunele ce a suferit viața economică prin faptul, că se țineau două rânduri de sărbători legale. Chestiunea aceasta este viu discutată în presa jugoslavă.

— **Preoții și politica.** Cercurile preoțești și politice din Bihor sunt într'o fierbere continuă produsă de circulara P. S. S. Roman, prin care ordonă ca: „toți preoții înscriși ca membri în partide politice să-și dea demisia din partidul în care sunt înscriși. Peste tot să se desfacă din toate organizațiile politice. Aceia cari au fost înscriși își vor înainta pe cale ierarhică în termen de 8 zile declarația, că și-au dat demisia din partidul în care au fost înscriși”. Dispozițiunile acestei circulare au fost obiectul unei aprinse discuții la o conferință averescană în Cluj între delegații bihoreni și ai celorlalte eparhii. Părerile se împărțesc: unii susțin că ordonanța e la loc, alții, din contră, că este lipsită de ori ce bază de drept.

— **Câte cârciume sunt și cât se fumează în jud. Bihor.** După cele mai recente date statistice în jud. Bihor au funcționat în 1928 3300 de cârciumi stabile. E de notat că în jud. Bihor e foarte intensiv practicat comerțul ambulant cu alcool. Din acest număr mare de cârciumi se poate deduce cantitatea enormă de alcool ce se consumă în jud. Bihor, ceea ce constituie o primejdie națională. — Dar nu este prea mare abținerea nici în consumul altui venin, care este nicotina. Din bilanțul depoului R. M. S. din Oradea se constată că în a. 1928 au consumat fumătorii din Bihor 216, 706 kg. tutun, în valoare de 57, 949, 704 lei; țigări 4,564.000 bucăți, în valoare de 12,922 650 lei; țigarete 240,000,000 bucăți în valoare de 102, 254, 100 lei; foițe de țigarete în valoare de 164.000 lei. Total s'a cheltuit în Bihor pentru fumat în anul 1928 suma de 173,290,454 lei. Venitul statului dela fumătorii din întreaga țară a fost 4 miliarde și jumătate de lei.

TIPOGRAFIA
ATENEUL S. A.

Instalațiuni moderne.

Dacă aveți nevoie de orice tipărituri, cărți, reviste, ziare, cereți ofertă dela firma noastră. Ecea mai avantajoasă!

ORADEA

Bul. Reg. Ferd. 36.

TELEFON 7-54

